

Konkurences padome

Konkurences situācija kultūras pasākumu rīkošanā

Noslēguma ziņojums

Rīga
2020

SATURA RĀDĪTĀJS

SATURA RĀDĪTĀJS	2
SAĪSINĀJUMU SARAKSTS UN LIETOTO TERMINU SKAIDROJUMS	3
IEVADS	4
1. PRIVĀTO TIRGUS DALĪBNIKU PIEEJA INFRASTRUKTŪRAI	5
2. PRIVĀTO TIRGUS DALĪBNIKU PIEEJA PUBLISKAJAM LĪDZFINANSĒJUMAM	7
3. PRIVĀTO TIRGUS DALĪBNIKU PIEEJA INFORMĀCIJAI	9
4. SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI	11

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS UN LIETOTO TERMINU SKAIDROJUMS

KL – Konkurences likums

KM – Kultūras ministrija

KP – Konkurences padome

Kultūras pasākumi – Šī izvērtējuma ietvaros ar konkrēto jēdzienu ir saprotami komerciāli un nekomerciāli privātā un publiskā sektora tirgus dalībnieku rīkoti profesionālās mākslas pasākumi, kas sevī ietver, piemēram, mūzikas un mākslas pasākumus

Mantas izšķērdēšanas novēršanas likums – Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likums

Noteikumi Nr. 97 – Ministru kabineta 20.02.2018. noteikumi Nr. 97 "Publiskas personas mantas iznomāšanas noteikumi"

Noteikumi Nr. 515 – Ministru kabineta 08.06.2010. noteikumi Nr. 515 "Noteikumi par publiskas personas mantas iznomāšanas kārtību, nomas maksas noteikšanas metodiku un nomas līguma tipveida nosacījumiem"¹

Privāts tirgus dalībnieks – Jebkura fiziska vai juridiska persona, kuras saimnieciskās darbības veids ir kultūras pasākumu rīkošana, kura vienlaikus nav atzīstama par publiskas personas kapitālsabiedrību jeb kapitālsabiedrību, kas pilnībā vai daļēji pieder vienai vai vairākām publiskām personām

Publiska persona vai publiskā sektora tirgus dalībnieks – Valsts vai pašvaldība, vai cita atvasināta publiska persona, publiskas personas kapitālsabiedrība, iestāde vai aģentūra

VK – Valsts kontrole

VKKF – Valsts kultūrkapitāla fonds

VPIL – Valsts pārvaldes iekārtas likums

¹ Zaudējuši spēku 01.06.2018.

IEVADS

- 1 KP izvēle padziļināti aplūkot konkurences situāciju kultūras pasākumu rīkošanas nozarē un izvērtēt, vai tajā pastāv vienlīdzīgi konkurences nosacījumi privātā un publiskā sektora tirgus dalībniekiem, saistīta ar turpmākajiem apstākļiem. Pirmkārt, pieņemtajiem un spēkā esošajiem KL grozījumiem, kuru pamatmērķis ir nodrošināt brīvus un vienlīdzīgus konkurences apstākļus tirgū starp valsts vai pašvaldības kapitālsabiedrībām un privātajām kapitālsabiedrībām. Otrkārt, ar sabiedrībā aktualizējušos jautājumu par publisko kultūras pasākumu organizēšanu un ar to saistītajiem nosacījumiem. Treškārt, ar saņemto informāciju no privātajiem tirgus dalībniekiem par iespējamiem konkurenci kavējošiem apstākļiem kultūras nozarē, kas to ieskatā izpaužas kā publisko personu kapitālsabiedrību, kuru pamatdarbības veids ir kultūras pasākumu rīkošana un izpilde, iespējas saņemt valsts un pašvaldību atbalstu savas darbības nodrošināšanai (piemēram, finansējuma piešķiršana, telpas, inventārs); publisko personu kapitālsabiedrību sniegto pakalpojumu cenu neatbilstība reālajām tirgus cenām; privāto tirgus dalībnieku ierobežotās iespējas piedalīties valsts un pašvaldību rīkotajos kultūras pasākumos, jo netiek rīkoti konkursi vai izsludināti iepirkumi. Tāpat uz iespējamām problēmām, kas saistītas ar konkurenci kultūras pasākumu rīkošanas nozarē, citstarp norādīts VK revīzijas ziņojumā "Kāda ir valsts loma profesionālās teātra un mūzikas mākslas jomā?".
- 2 Konkurences situācijas analīzei kultūras pasākumu rīkošanas nozarē KP izvērtēja trīs rādītājus, kuri varētu norādīt uz iespējamām konkurences problēmām – **pieeju infrastruktūrai, pieeju informācijai un pieeju publiskajam līdzfinansējumam.**
- 3 KP izdarītie secinājumi balstīti, pamatojoties uz publiski pieejamo informāciju un informāciju, kas izlases kārtībā iegūta no Rēzeknes pilsētas domes, Ventspils pilsētas domes, Jelgavas pilsētas pašvaldības, Daugavpils pilsētas domes, Jēkabpils pilsētas pašvaldības, Valmieras pilsētas pašvaldības, Liepājas pilsētas domes, Jūrmalas pilsētas domes, Jēkabpils novada pašvaldības, Jelgavas novada pašvaldības, Rēzeknes novada pašvaldības un Rīgas domes.
- 4 Noslēguma ziņojumā atspoguļots KP veiktais izvērtējums, konstatētā problemātika un sniegtie priekšlikumi konstatētās problemātikas novēršanai.

1. PRIVĀTO TIRGUS DALĪBNIEKU PIEEJA INFRASTRUKTŪRAI

- 5 Kā pirmo no KP izvirzītajiem rādītājiem KP izvērtēja privāto tirgus dalībnieku pieeju infrastruktūrai, proti, vai visiem interesentiem tiek noteikti vienlīdzīgi pašvaldības īpašumā esošu telpu nomas noteikumi kultūras pasākumu organizēšanai.
- 6 KP analizēja publiski pieejamo informāciju un ieguva papildu informāciju no izlases veidā izvēlētām pašvaldībām.
- 7 Piecās no šīm pašvaldībām (Jēkabpils novada pašvaldība, Liepājas pilsētas dome, Rēzeknes pilsētas dome, Jēkabpils pilsētas pašvaldība un Valmieras pilsētas pašvaldība) tika konstatēti nomas maksas atvieglojumi pašvaldības vai citu publisku personu rīkoti pasākumiem, kuri vienlaikus nebija pieejami arī privāto pasākumu rīkotājiem.
- 8 Jēkabpils novada pašvaldība paskaidroja, ka Jēkabpils novada Kultūras pārvaldes maksas pakalpojumu cenrāža 4.1. apakšpunktā noteiktie telpu nomas atbrīvojumi pašvaldības iestādēm un struktūrvienībām ir paredzēti gadījumos, kad tiek rīkoti publiskie bezmaksas pasākumi, piemēram, Zinas vidusskolas 1. septembra Zinību dienas pasākums.
- 9 Valmieras pilsētas pašvaldība paskaidroja, ka Valmieras Kultūras centra maksas pakalpojumu cenrādī norādītie nomas maksas atvieglojumi tiek piemēroti pašvaldībai un tās dibinātajām iestādēm vai struktūrvienībām gadījumos, kad tām ir nepieciešams organizēt nekomerciāla rakstura kultūras, kultūrizglītības, lietišķus vai izglītojošus pasākumus.
- 10 Jēkabpils pilsētas pašvaldība norādīja, ka Jēkabpils Kultūras pārvaldes cenrādī noteiktie maksas pakalpojumu (t.sk. nomas maksa) atvieglojumi tiek attiecināti uz pašvaldības iestādēm, izmantojot citu pašvaldības iestāžu pakalpojumus gadījumos, kad rīkoti pasākumi ir bezmaksas.
- 11 Savukārt Rēzeknes pilsētas dome norādīja, ka SIA "Austrumlatvijas koncertzāle" saskaņā ar apstiprināto cenrādī piešķir atlaides (nevis telpas bezmaksas lietošanā) pašvaldībai un tās struktūrvienību organizētajiem pasākumiem, piemēram, Sporta pārvaldes pasākumam "Sporta laureāts" vai Izglītības pārvaldes pasākumam, kas veltīts Skolotāju dienai. Šie nedaudzie maksas pasākumi, kurus rīko pašvaldība vai tās struktūrvienības, ir uzskatāmi par izteikti nekomerciāliem, pilsētas vārdu popularizējošiem pasākumiem, kas veicina gan iedzīvotāju aktivitāti, gan arī lokālpatriotismu.
- 12 Līdz ar to secināms, ka konkrētie nomas maksas atvieglojumi ir saistīti ar bezmaksas kultūras vai nekomerciālu pasākumu organizēšanu vai rīkošanu, kas pirmšķietami neliecina, ka publiskās personas, rīkojot konkrētos kultūras pasākumus, atrastos konkurējošās attiecībās ar privātajiem tirgus dalībniekiem, kuru saimnieciskās darbības veids ir saistīts ar maksas kultūras pasākumu organizēšanu.
- 13 Atšķirīga situācija tika konstatēta Liepājas pilsētas pašvaldības gadījumā. Liepājas pilsētas dome, atbildot uz KP informācijas pieprasījumu, paskaidroja, ka nomas maksas atvieglojumi tiešās pārvaldes iestādei vai Liepājas pašvaldības institūcijai tiek piešķirti arī gadījumos, ja tiek rīkoti maksas kultūras pasākumi.
- 14 Liepājas pilsētas dome KP konstatētās nomas maksas atšķirības izskaidroja ar to, ka pašvaldības domes lēmums, ar kuru tika apstiprināts SIA "Lielais Dzintars" maksas pakalpojumu cenrādis, tika pieņemts laikā, kad spēkā bija Noteikumi Nr. 515, kuru 67. punkts noteica, ka, ja nekustamu mantu

iznomā privāto tiesību subjektam, nosacīto nomas maksu nosaka augstāku par nomas maksu, kas noteikta saskaņā ar šo noteikumu 3. nodaļu (noteikumi, kuri noteic nomas maksas noteikšanas metodiku, ja nekustamo īpašumu iznomā publiskai personai vai tās iestādei, kapitālsabiedrībai vai privātpersonai publiskas funkcijas vai deleģēta valsts pārvaldes uzdevuma veikšanai).

- 15 Noteikumi Nr. 515 ir zaudējuši spēku un to vietā ir izdoti Noteikumi Nr. 97, kuri neparedz šādu priekšnoteikumu nomas maksas noteikšanai privāto tiesību subjektiem.
- 16 Ņemot vērā, ka šādus maksas kultūras pasākumus sniedz arī privātie tirgus dalībnieki, kuru saimnieciskās darbības veids ir kultūras pasākumu organizēšana un rīkošana, secināms, ka tiešās pārvaldes iestāde vai pašvaldības institūcija šādos gadījumos atrodas salīdzināmos konkurences apstākļos ar privātajiem pakalpojuma sniedzējiem un ir atzīstama par konkurējošu tirgus dalībnieku.
- 17 KL 14.¹ panta pirmās daļas 1. punkts (spēkā no 2020. gada 1. janvāra) noteic, ka tiešās pārvaldes un pastarpinātās pārvaldes iestādei, kā arī kapitālsabiedrībai, kurā publiskai personai ir izšķiroša ietekme, aizliegts ar savu darbību kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci, kas citstarp var izpausties kā tirgus dalībnieku diskriminācija, radot atšķirīgus konkurences apstākļus.
- 18 Ņemot vērā minēto, kā arī to, ka atšķirīgu nomas maksu noteikšana dažādiem tirgus dalībniekiem var ietekmēt šo tirgus dalībnieku konkurētspēju, privāto tirgus dalībnieku nostādot nelabvēlīgākā situācijā, secināms, ka pašvaldība, nosakot privātajiem tirgus dalībniekiem augstāku nomas maksu kultūras pasākumu organizēšanai un rīkošanai, pirmšķietami var diskriminēt pārējos tirgus dalībniekus un radīt atšķirīgus konkurences apstākļus, kas saskaņā ar KL 14.¹ panta noteikumiem nav pieļaujams.
- 19 Minēto KP secinājumu nemaina arī Mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 3. panta 2. punktā noteiktais, proti, ka publiskai personai, kā arī tās kapitālsabiedrībai, maksa par mantas atsavināšanu un nodošanu īpašumā vai lietošanā citai personai ir nosakāma par iespējami augstāku cenu. KP ieskatā, konkrētā tiesību norma būtu piemērojama tikai tiktāl, cik konkrētajā gadījumā publiskā persona vai tās kapitālsabiedrība un privātais tirgus dalībnieks neatrodas konkurējošos apstākļos, sniedzot līdzīgu pakalpojumu – maksas kultūras pasākumu organizēšanu un rīkošanu – , tādējādi ievērojot KL nostiprināto konkurences neitralitātes principu, kurš aizliedz publiskajai personai vai tās kapitālsabiedrībai kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci.

2. PRIVĀTO TIRGUS DALĪBNIKU PIEEJA PUBLISKAJAM LĪDZFINANSĒJUMAM

- 20 Kā otro no rādītājiem KP izvērtēja privāto tirgus dalībnieku pieeju publiskajam līdzfinansējumam, proti, vai arī privātajiem tirgus dalībniekiem tiek nodrošināta iespēja iegūt valsts vai pašvaldību līdzfinansējumu kultūras pasākumu organizēšanai un rīkošanai, tādējādi samazinot publisko personu kapitālsabiedrībām piešķirtās priekšrocības, kas saistītas ar regulāru pieeju publiskajam finansējumam.
- 21 Attiecībā uz valsts līdzfinansējuma pieejamību, aplūkojot publiski pieejamo informāciju, redzams, ka VKKF (kā galvenais valsts līdzfinansējuma avots), lai sasniegtu tā mērķi un pildītu uzdevumus, trīs reizes gadā organizē projektu konkursus atbilstoši VKKF padomes apstiprinātajam projektu konkursu grafikam, kuros var piedalīties fiziskas un juridiskas personas. Šajos konkursos (mūzikas un dejas mākslas nozarē) privātajiem tirgus dalībniekiem un publiskajām personām (t.sk., to kapitālsabiedrībām, iestādēm un aģentūrām) ir iespējams iesniegt pieteikumus, kas saistīti, piemēram, ar Latvijas profesionālās mūzikas koncertdarbības un dejas mākslas (izņemot laikmetīgo deju) pieejamības nodrošināšanu Latvijā vai profesionālās mūzikas un baleta festivālu un konkursu organizēšanu un norisi.
- 22 Tāpat VKKF katru gadu izsludina mērķprogrammu konkursus (2019. gadā kopā četrpadsmit mērķprogrammas). Aplūkojot konkrēto mērķprogrammu nolikumus, secināms, ka lielai daļai mērķprogrammu, kuras varētu interesēt privātos tirgus dalībniekus, kuru saimnieciskās darbības veids ir kultūras pasākumu organizēšana un rīkošana, ir iespējams pieteikties gan privātajiem tirgus dalībniekiem, gan publisko personu kapitālsabiedrībām, ņemot vērā, ka mērķprogrammu nolikumi vispārīgi sniedz skaidrojumu jēdzienam "juridiska persona", ko vienlīdz ir iespējams attiecināt gan uz privātajiem tirgus dalībniekiem, gan tirgus dalībniekiem, kuru kapitāldaļas pieder publiskajai personai. Tāpat mērķprogrammu sarakstā ir iekļauta programma "Daudzpusīgas profesionālās mākslas pieejamības nodrošināšana nacionālas vai reģionālas nozīmes attīstības centros Latvijā", kas ir vērsta tikai uz publisko personu kapitālsabiedrībām, piemēram, SIA "Vidzemes koncertzāle" vai SIA "Kurzemes filharmonija".
- 23 Attiecībā uz konkrēto konkursu un mērķprogrammu finansējuma ieguvējiem no VKKF publicētās informācijas par regulārajiem projektu konkursiem 2019. gadā (mūzikas un dejas mākslas nozarē) redzams, ka 2019. gadā visos trijos konkursos ir tikuši atbalstīti: 1. konkursā – 99 projekti, 2. konkursā – 79 projekti, savukārt 3. konkursā – 86 projekti. Finansējuma saņēmēji variē starp izglītības iestādēm, biedrībām, privātajiem uzņēmumiem, fondiem un aģentūrām. Tāpat konkrētā finansējuma saņēmējas, piemēram, 2019. gada 1. regulāro projektu konkursā ir bijušas pašvaldības, pašvaldības budžeta iestādes, aģentūras un valsts kapitālsabiedrības, kuras saņēma VKKF finansējumu 28 projektos no 99 (aptuveni 37 procentus no kopējā piešķirtā finansējuma apjoma).
- 24 Savukārt, piemēram, mērķprogrammā "Valstiski nozīmīgi kultūras pasākumi", no 46 finansējuma saņēmējiem 7 bija publiskās personas, to kapitālsabiedrības un pašvaldības iestādes (aptuveni 8,6 procenti no kopējā piešķirtā finansējuma apjoma).

- 25 KP ieskatā, kaut arī konkrētais īpatsvars nav tik liels, ir nepieciešams ņemt vērā VKKF 2018. gada pārskatā sniegto informāciju par iesniegto projektu skaitu un projektu skaitu, kuram tika piešķirts VKKF finansējums, proti, ka no visiem iesniegtajiem pieteikumiem dalībai regulārajos konkursos 2018. gadā, tikai mazliet vairāk par pusi ir saņēmuši lūgto finansējumu. Ņemot vērā, ka privātajiem tirgus dalībniekiem nav pieejami tādi finanšu līdzekļi kā publiskajām personām vai to kapitālsabiedrībām un iestādēm, secināms, ka publisko personu, to kapitālsabiedrību vai publisko personu iestāžu dalība izsludinātajos VKKF konkursos var negatīvi ietekmēt privāto tirgus dalībnieku iespējas gūt līdzfinansējumu, kas savukārt var negatīvi ietekmēt šo tirgus dalībnieku konkurētspēju.
- 26 Ievērojot minēto, KP ieskatā KM un VKKF būtu nepieciešams veicināt privāto tirgus dalībnieku iespējas iegūt VKKF piedāvāto līdzfinansējumu, kas varētu izpausties, piemēram, veidojot atsevišķu finansējumu privātajiem tirgus dalībniekiem to mākslinieciskās darbības nodrošināšanai un regulāri pārskatot iespējas palielināt šī finansējuma apmēru.
- 27 Attiecībā uz pašvaldību sniegto līdzfinansējumu no KP iegūtās informācijas secināms, ka noteiktas pašvaldības, piemēram, Ventspils pilsētas pašvaldība, Jelgavas pilsētas pašvaldība, Jēkabpils pilsētas pašvaldība, Valmieras pilsētas pašvaldība un Rīgas pilsētas pašvaldība piedāvā jebkuram interesentam pieteikties uz pašvaldības līdzfinansējumu kultūras pasākumu organizēšanai un rīkošanai, kas var izpausties kā ikgadēji projektu finansēšanas konkursi vai iesniegumu ar lūgumu par finansējuma piešķiršanu izskatīšana.
- 28 KP ieskatā, šāda veida pašvaldību iniciatīva līdzfinansējuma sniegšanā ir atzīstama par atbalstāmu un vairo ne tikai privāto tirgus dalībnieku iespējas nostiprināt to konkurētspēju, bet arī profesionālas un daudzveidīgas kultūrvides nostiprināšanu. Līdz ar to pēc iespējas vairāk pašvaldībām, ievērojot to finanšu iespējas, būtu jācenšas rast iespējas šādu konkursu organizēšanai. Tāpat, KP ieskatā, būtu atbalstāms, ja pašvaldības arvien vairāk rastu iespēju publisko kultūras pasākumu rīkošanā piesaistīt privātos tirgus dalībniekus, piemēram, ar konkursu palīdzību līdzīgi kā tirgus dalībniekiem ir iespēja piedalīties VKKF rīkotajos konkursos.
- 29 Vienlaikus KP vēlas vērst Valmieras pilsētas pašvaldības uzmanību uz pašvaldības izsludināto projektu konkursu subjektu loku, proti, KP ieskatā, pašvaldības norāde, ka šajos konkursos var piedalīties tikai izglītības iestādes, nevalstiskās organizācijas, nodibinājumi un biedrības, nepamatoti sašaurina iespējamo interesentu loku, no tā izslēdzot privāto tiesību juridiskās personas un fiziskās personas, kuras varētu atbilst pārējām pašvaldības izvirzītajām prasībām un pretendēt uz pašvaldības līdzfinansējumu, tādējādi ierobežotas konkurences rezultātā liedzot iespēju kultūras pasākumu apmeklētājiem saņemt lielākus ieguvumus no daudzveidīgāka pretendentu piedāvājuma.

3. PRIVĀTO TIRGUS DALĪBNIKU PIEEJA INFORMĀCIJAI

- 30 Savukārt, kā trešo no rādītājiem KP vērtēja privāto tirgus dalībnieku pieeju informācijai par publisko personu piedāvāto līdzfinansējumu kultūras pasākumu organizēšanai un rīkošanai.
- 31 Vispirms KP aplūkoja informācijas pieejamību valsts piedāvātajam līdzfinansējumam, par kura piešķiršanu ir atbildīgs VKKF, kura viens no uzdevumiem ir izsludināt un organizēt kultūras projektu konkursus finansējuma saņemšanai.
- 32 KP, aplūkojot publiski pieejamo informāciju, konstatēja, ka VKKF tīmekļvietnē² sadaļā "konkursi" ir pieejama nepieciešamā informācija par aktuālajiem un plānotajiem VKKF projektu un mērķprogrammu konkursiem.
- 33 Savukārt attiecībā uz informācijas pieejamību pašvaldību piedāvātajam līdzfinansējumam (pašvaldībām, kuras saskaņā ar KP rīcībā esošo informāciju piedāvā iespējas saņemt līdzfinansējumu) KP norāda turpmāko.
- 34 Ventspils pilsētas dome savos rakstveida paskaidrojumos norādīja, ka Ventspilī pastāv iespēja jebkuram interesentam vērsties ar iesniegumu ne tikai SIA "Kurzemes filharmonija", bet arī sniegt projekta pieteikumu Ventspils pilsētas domes Kultūras centra organizētajā Kultūras projektu finansēšanas konkursā, kas tiek organizēts no 2004. gada. Tāpat no 2006. gada ikviens interesents var pieteikties Ventspils pilsētas jauniešu brīvā laika pavadīšanas un aktīvās atpūtas veicināšanas projektu finansēšanas konkursā un/vai projektu konkursa apakšprogrammā "Atbalsts Ventspils Augstskolas studentiem un studentu organizācijām". KP, aplūkojot publiski pieejamo informāciju, konstatēja, ka Ventspils pilsētas domes Kultūras centra tīmekļvietnē³ ir publiskota nepieciešamā informācija par pašvaldības norādītajiem Kultūras projektu finansēšanas konkursiem (konkursu mērķi, nolikumi un kontaktinformācija), taču šāda paša veida informācija nav atrodama attiecībā uz pašvaldības norādītajām iespējām pieteikties uz līdzfinansējumu SIA "Kurzemes filharmonija".
- 35 Jelgavas pilsētas pašvaldība paskaidroja, ka katru gadu tiek izsludināts pašvaldības Kultūras padomes projektu konkurss, kura ietvaros savu kultūras ieceri pilsētā var pieteikt un uz finansiālu atbalstu pretendēt jebkura privāta, juridiska persona, t.sk., privātā producentu apvienība. KP, aplūkojot publiski pieejamo informāciju, konstatēja, ka tīmekļvietnē jelgavasvestnesis.lv⁴ 23.09.2019. ir publicēta informācija par Jelgavas pašvaldības Kultūras padomes aicinājumu jebkuram interesentam līdz 03.10.2019. plkst. 12.00 iesniegt kultūras pasākumu projektus 2019. - 2020. gadam, lai varētu pretendēt uz pašvaldības līdzfinansējumu (t.sk. minētajā tīmekļvietnē ir publicēts konkrētā konkursa nolikums). Kaut

² Valsts kultūrkapitāla fonda tīmekļvietne. Pieejams <http://www.vkkf.lv/> - aplūkots 18.12.2019.

³ Ventspils pilsētas domes Kultūras centra tīmekļvietne. Pieejams <http://kulturascentrs.ventspils.lv/konkursi/ventspils-pilsetas-domes-kulturas-projektu-finansesanas-konkurss> un <http://kulturascentrs.ventspils.lv/lv/konkursi/jauniesu-atputas-konkurss> - aplūkots 18.12.2019.

⁴ Jelgavas vēstnesis. Pieejams <https://www.jelgavasvestnesis.lv/kultura/dazadi/var-pretendet-uz-pasvaldibas-atbalstu-kulturas-pasakumu-istenosanai> - aplūkots 18.12.2019.

arī konkrētā pašvaldības iniciatīva ir atzīstama par atbalstāmu, KP ieskatā, pašvaldība, izsludinot konkrēto konkursu, ir noteikusi nesamērīgi īsu termiņu (10 dienas) pieteikumu iesniegšanai, tādējādi, iespējams, liedzot potenciālajiem interesentiem iespēju pieteikties pašvaldības piedāvātajam līdzfinansējumam.

- 36 Attiecībā uz Valmieras pilsētas pašvaldību tā savos paskaidrojumos norādīja, ka katru gadu tiek organizēti projektu konkursi, tostarp, kultūras un sporta jomās. KP, aplūkojot publiskoto informāciju, konstatēja, ka pašvaldības tīmekļvietnē⁵ ir publicēts aicinājums piedalīties konkrētajos pašvaldības projektu konkursos.
- 37 Informācija par pašvaldības līdzfinansējuma iegūšanas iespējām ir publiski pieejama arī Rīgas domes gadījumā, proti, Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta tīmekļvietnē⁶ ir publicēta visa nepieciešamā informācija par pašvaldības izsludinātajiem projektu konkursiem kultūras nozarē.
- 38 Citādu pieeju ir izvēlējusies Jēkabpils pilsētas pašvaldība, proti, kā norādījusi pašvaldība, lai interesents varētu iegūt konkrētās pašvaldības līdzfinansējumu vai kāda cita veida atbalstu, tam ir jāvēršas ar iesniegumu Jēkabpils pilsētas pašvaldībā. Ņemot vērā, ka par šāda veida atbalstu publiskajā vidē nav pieejama informācija, KP ieskatā, pašvaldībai būtu nepieciešams pārskatīt līdzšinējo finansējuma piešķiršanas kārtību un turpmāk publicēt pašvaldības tīmekļvietnē informāciju par interesentu tiesībām iesniegt šāda veida lūgumus par līdzfinansējuma saņemšanu kultūras pasākumu organizēšanai.
- 39 KP secina, ka privātā sektora tirgus dalībniekiem kopumā ir pieeja informācijai par valsts un pašvaldību līdzfinansējuma saņemšanas iespējām kultūras pasākumu rīkošanai. Vienlaikus publiskajām personām būtu nepieciešams rūpīgi sekot līdzi un nepieciešamības gadījumā pilnveidot informācijas pieejamību par pieejamo publisko līdzfinansējumu, piemēram, iespējami savlaicīgi publicēt nepieciešamo informāciju, tādējādi sniedzot potenciālajiem interesentiem pietiekamu laiku, lai sagatavotu pieteikumu izsludinātajiem projektu konkursiem.

⁵ Valmieras pilsētas pašvaldības tīmekļvietne. Pieejams https://www.valmiera.lv/lv/jaunumi/pasvaldibas_zinas/22117_izsludinata_pieteikšanas_projektu_konkursiem/ - aplūkots 18.12.2019.

⁶ Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments. Finansēšanas konkursi. Pieejams <https://kultura.riga.lv/lv/kultura/finansesanas-konkursi> - aplūkots 18.12.2019.

4. SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI

⇒ Secinājumi

1. KP ieskatā, kultūras pasākumu rīkošanas nozarē nepastāv pilnībā vienlīdzīgi konkurences nosacījumi privātā un publiskā sektora tirgus dalībniekiem.
2. Publiskā sektora tirgus dalībnieki, kas visbiežāk ir publisko personu kapitālsabiedrības, bauda priekšrocības, kuras ir saistītas ar piederību publiskajai personai un kuras vienlaicīgi nav pieejamas privātā sektora tirgus dalībniekiem. Tās var izpausties, piemēram, kā pastāvīga pieeja publiskajam finansējumam.
3. Tāpat nevienlīdzīgus konkurences apstākļus rada KP identificētās problēmas, kas saistītas ar atvieglotu pieeju infrastruktūrai, publiskajam līdzfinansējumam un informācijai. Līdz ar to secināms, ka publiskie pasākumu rīkotāji atrodas labvēlīgākā pozīcijā nekā privātie tirgus dalībnieki.
4. Attiecībā uz atvieglotu pieeju infrastruktūrai, KP ieskatā, nav pieļaujams, ka privātajiem tirgus dalībniekiem, potenciāli atrodoties konkurences attiecībās ar publiskā sektora tirgus dalībnieku, nepamatoti tiek noteikti nelabvēlīgāki nomas maksas nosacījumi. Ņemot vērā, ka nomas maksa ir viena no komponentēm, kura veido konkrētā pakalpojuma gala cenu, nepamatoti paaugstināta nomas maksa var ne tikai atstāt negatīvu ietekmi uz pakalpojuma gala cenu, bet arī uz konkrētā uzņēmēja konkurētspēju.
5. Šāda rīcība, ņemot vērā KL 14.¹pantā nostiprināto konkurences neitralitātes principu un aizliegumu publiskai personai vai tās kapitālsabiedrībai kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci, potenciāli var tikt vērtēta kā iespējams konkrētās tiesību normas pārkāpums.
6. Minēto KP secinājumu nemaina arī Mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 3. panta 2. punktā noteiktais. KP ieskatā, konkrētā tiesību norma ir piemērojama tikai tiktāl, cik konkrētajā gadījumā publiskā persona vai tās kapitālsabiedrība un privātais tirgus dalībnieks neatrodas konkurējošos apstākļos, sniedzot līdzīgu pakalpojumu – maksas kultūras pasākumu rīkošanu.
7. Attiecībā uz atvieglotu pieeju publiskajam līdzfinansējumam, KP ieskatā, nevienlīdzīgus konkurences apstākļus rada arī tas, ka publiskajām personām un to kapitālsabiedrībām papildus piešķirtajam līdzfinansējumam pastāv brīvas iespējas pieteikties uz publisko personu piedāvāto līdzfinansējumu (saskaņā ar publiski pieejamo informāciju publiskās personas, to kapitālsabiedrības un iestādes aktīvi piedalās izsludinātajos konkursos), tādējādi samazinot privāto tirgus dalībnieku iespējas iegūt tiem nepieciešamo līdzfinansējumu, kas savukārt var atstāt negatīvu ietekmi uz šo tirgus dalībnieku konkurētspēju.
8. Kā KP to ir identificējusi šī noslēguma ziņojuma 2.nodaļā, pilsētas pašvaldība nepamatoti no izsludināto konkursu subjektu loka ir izslēgusi privāto tiesību juridiskās un fiziskās personas, kuras potenciāli varētu atbilst pārējām pašvaldības izvirzītajām prasībām un pretendēt uz pašvaldības līdzfinansējumu. Ir būtiski, lai tiktu nodrošinātas plašākas privāto tirgus dalībnieku iespējas piedalīties pašvaldības izsludinātajos projektu konkursos.
9. Savukārt attiecībā uz pieeju informācijai, KP ieskatā, pastāv problēmas ar informācijas pieejamību pašvaldību piedāvātajam līdzfinansējumam, kas

izpaužas kā nepietiekamas informācijas nodrošināšana publiskajā vidē un nesamērīgi īsu projektu pieteikšanas termiņu noteikšana.

⇒ **Priekšlikumi**

10. Ieviešot turpmākos priekšlikumus, KP ieskatā, tiks novērsti iepriekš minētie ierobežojumi kultūras pasākumu rīkošanas nozarē, tiks uzlabota konkurences situācija un nodrošināta KL 14.¹ pantā nostiprinātā konkurences neitralitātes principa ievērošana.
11. Lai novērstu nepamatotu publiskās personas līdzdalību kapitālsabiedrībās, publiskajām personām, lemjot par līdzdalības iegūšanu vai saglabāšanu kapitālsabiedrībā, nepieciešams veikt rūpīgu izvērtējumu atbilstoši VPIL 88. pantā noteiktajiem priekšnoteikumiem un konsultēties ar KP.
12. KP ieskatā, KM būtu nepieciešams iespējami ātrāk ņemt vērā VK revīzijas ziņojumā "Kāda ir valsts loma profesionālās teātra un mūzikas mākslas jomā?" noteikto ieteikumu – atkārtoti vērtējot valsts līdzdalības saglabāšanu KM kapitālsabiedrībās, veikt visaptverošu konkrētās jomas izvērtējumu (t.sk., izvērtējot arī godīgas konkurences nosacījumus).
13. Liepājas pilsētas pašvaldībai, ņemot vērā KP konstatēto, ir nepieciešams pārvērtēt SIA "Lielais Dzintars" noteikto nomas maksas cenrādi un novērst konkurenci deformējošos nosacījumus attiecībā uz privātajiem tirgus dalībniekiem.
14. KM un VKKF ir jāveicina privāto tirgus dalībnieku iespējas iegūt VKKF piedāvāto līdzfinansējumu. Tas var izpausties dažādi, piemēram, veidojot atsevišķu finansējumu privātajiem tirgus dalībniekiem to mākslinieciskās darbības nodrošināšanai un regulāri pārskatot iespējas palielināt šī finansējuma apmēru.
15. Valmieras pilsētas pašvaldībai nepieciešams pārskatīt izsludināto konkursu nolikumu un paplašināt šo konkursu subjektu loku, iekļaujot tajos arī privāto tiesību juridiskās un fiziskās personas, kuras potenciāli varētu atbilst pārējām pašvaldības izvirzītajām prasībām un pretendēt uz pašvaldības līdzfinansējumu.
16. Jelgavas pilsētas pašvaldībai, turpmāk izsludinot projektu konkursus, būtu nepieciešams pievērst rūpīgu uzmanību izsludināto projektu konkursu termiņiem, nenosakot tos nesamērīgi īsus, tādējādi veicinot potenciālo interesentu pieteikšanās iespējas.
17. Ņemot vērā, ka KP rīcībā nav informācijas par visu publisko personu vai to kapitālsabiedrību nomas maksas cenrāžiem vai konkursu nolikumiem, publiskajām personām ir nepieciešams tos patstāvīgi pārskatīt un nepieciešamības gadījumā izslēgt nosacījumus, kas diskriminē privātos tirgus dalībniekus.
18. Tāpat, ņemot vērā, ka viens no konkurenci kavējošiem apstākļiem ir nepietiekama informācijas pieejamība, KP ieskatā būtu atbalstāms, ja publiskās personas, izsludinot projektu konkursus līdzfinansējuma saņemšanai, konkrēto informāciju publicētu pēc iespējas savlaicīgāk, piemēram, lai potenciālajiem interesentiem būtu iespēja savlaicīgi plānot iespējamo dalību konkursā un sagatavot nepieciešamo pieteikumu.

Pateicība

Konkurences padome pateicas uzņēmumiem un valsts pārvaldes iestādēm, kas sniedza nepieciešamo informāciju.

Noslēguma ziņojums tiek publiskots, ja to neliedz informācijas pieejamības ierobežojumi un ja informācija par tirgu, kas iegūta papildus pārkāpuma konstatēšanai vai nekonstatēšanai, uzskatāma par būtisku.

Sabiedrības līdzdalības iespējas

*Anonīmas ziņošanas iespēja Konkurences padomes interneta vietnē:
<http://www.kp.gov.lv/lv/tipoffs>*

Informēt Konkurences padomi par iespējamiem pārkāpumiem vai saņemt konsultāciju iespējams gan klātienē (iepriekš piesakoties), gan telefoniski (arī neatklājot savu identitāti).

Konkurences padome

Brīvības 55, 2.korp.,
Rīga, LV-1010,
Tālrunis: +371 67282865
Fakss: +371 67242141
E-pasts: konkurence@kp.gov.lv

www.kp.gov.lv

 [@KPgovLV](https://twitter.com/KPgovLV)